РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.

"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу.
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.

"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 28-го лютого 1918. Ч. 25. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Thursday, February 28, 1918. No. 25.

УКРАЇНСЬКО-НІМЕЦЬКІ ВІЙСКА ПІД КИЇВОМ.

Українське правительство заводить спокій і лад у відобраних землях.

Большевики приготовляють ся до оборони Петрограду. — Німці 8 годин їзди від столиці.

Німецький канцлер Ґертлінґ годить ся з мировими принципами президента Вілсона.

Війна проти Росії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 27, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

НІМЕЦЬКІ ВІЙСКА ПОЛУЧИЛИ СЯ З УКРАЇНСЬКИМИ В ЖИТОМИРІ.

Пристань Пернав і Дорпат в руках німецьких війск.

БЕРЛІН, 25. лютого. — **Німецький ґенеральний штаб доносить, що німецькі війска заняли в Естонії пристань Пернав,** віддалену 100 миль на північний схід від Риґи, і **місто Дорпат** (Юрієв), 157 миль на північний схід від Риґи.

Передна сторожа армії ґен. Лінзінґена на Волини дійшла до Житоміра, 85 миль на захід від Киева. В Ровні взято в полон цілий штаб окремої російської армії з виїмком головного команданта.

Урядовий звіт німецького головного штабу звучить:

„**Армія ґен. Айхгорна:** Наші війска заняли Пернав. Естонський батальон **віддав ся на** службу німецького команданта. Вчера рано 18-та „ударна" компанія і 1-ша ескадрона 16-го полку гузарів здобула Дорпат. Підчас наступу північних дивізій полонено 3.000 жовнірів і забрано сотки автомобілів. Сей „літаючий" відділ зробив в 5½ днях 130 миль дороги.

„**Армія ґен. Лінзінґена:** В Ровні попав ся в наші руки цілий штаб російської окремої армії. Головний командант армії утік. **Наші передні війска дійшли до Житоміра, де получили ся з війсками українськими.**

Псков і Ревель в руках Німців.

БЕРЛІН, 25. лютого. — **Німецькі війска заняли по битві з Москалями пристань Ревель.** (Ревель є важною пристанию Росії на Балтійськім мори. Останної пятниці надійшла була передчасна вістка про занятє Ревеля). **Німці заняли також місто Псков,** який є віддалений 160 миль від Петроґраду.

Вечірний звіт головної німецької кватири звучить:

„Місто і кріпость Ревель обсадили наші війска о год. 10.30 рано по зведеню битви.

„Місто Псков находить ся в наших руках.

Перший воєнний рапорт большевиків.

ПЕТРОҐРАД, 24. лютого. — Большевицька телеґрафічна аґенція доносить, що 20.000 німецьких жовнірів не послухало приказу наступати проти Росії. Польські війска в деяких случаях повтікали. Оголошуванє воєнних рапортів розпочало ся нині.

Перший урядовий рапорт звучить:

„**Соціялістичний оборонний фронт:** В околицю Борисова (45 миль на північний схід від Минска) вислано відділ, щоби знищив мости. Борисів і Полоцк находять ся в руках революційної армії.

„Гапсаль і Венден опинили ся в руках Німців після битви з лотиським відділом. Стацію Корсовск і місто Остров заняли війска німецькі.

Поляки наступають з Могилева в напрямі Бобруіска, однак часто лучає ть ся, що великі відділи утікають".

Німці проголосили контролю над Естонією і Лівонією.

ПЕТРОҐРАД, 24. лютого. — Ґен. Мірбах, головний командант війск, які заняли Естонію і Лівонію, видав маніфест до населеня тих країв, заявляючи, що вони тепер находять ся під контролею Німеччини.

Ґенерал приказав увільнити з вязниць всіх баронів (дідичів) в Естонії, заявляючи, що вони находять ся тепер під охороною Німеччини. За нарушенє приписів буде карати ся після німецьких законів. „Упроваджуванє" баронів в глиб Росії буде каране задержанем большевиків яко закладників.

Большевицький орґан „Правда" доносить, що Німці привернули відзнаки для російських офіцирів і приневолюють російських жовнірів, щоби вони віддавали їм честь.

Німецькі війска поступають в занятих краях з членами червоних сторожий як зі злочинниками; правильних жовнірів розоружують і увільняють.

УКРАЇНСЬКО-НІМЕЦЬКІ ВІЙСКА ЗБЛИЖАЮТЬ СЯ ДО КИЄВА.

Велика часть українських земель освободжена від большевицьких бандитів.

БЕРЛІН, 26. лютого. — **Війска ґен. Лінзінґена, які на Волини оперують спільно з українськими війсками, по завзятій битві заняли зелізничу стацію Колінківці і зближають ся до Киева.**

Урядовий звіт німецького ґенерального штабу звучить:

„**Армія ґен. Айхгорна:** Вчера рано, то є четвертого дня від часу, коли наші війска перейшли пролив Моон, війска, які маширували на Ревель, з циклістами, машиновими крісами і стрільцями на чолі під командою ґен. Секендорфа, здобули кріпость по зведеню битви.

В Лівонії в многих містах прикрашено улиці і будинки прапорами. Богато мешканців, увязнених Москалями, випущено на волю.

„На полудне від Пскова наші полки стрінули завзятий опір. Вони побили однак неприятеля у великій битві і заняли місто.

„**Армія ґен. Лінзінґена:** Коло Колінковець (на Волини) неприятельські війска кинули ся проти відділів, які посувають ся здовж Припети на Україну. По сильним нападі неприятеля змушено до відвороту, почім місто і зелізничу стацію взято приступом. В протягу кількох днів війска армії ґен. Лінзінґена зробили 300 кільометрів (186 миль) дороги піхотою, зелізницею і автомобілями серед тяжких обставин.

„**Співділаючи з українськими війсками, вони освободили велику часть краю від рабівничих бандитів. Українське правительство привернуло спокій і лад в околицях, очищених з неприятеля.**

„В останнім часі полонено на східнім фронті трох дивізійних штабових офіцирів, 180 инших офіцирів і 3.676 жовнірів. **Число полонених і скількість воєнної добичі, здобутої в Ревалю і Пскові, годі навіть в приближеню оцінити.**

„На прочім боєвім фронті не зайшло нічого нового".

ПЕРЕГОВОРИ МІЖ ТУРЕЧЧИНОЮ І КАВКАСЬКОЮ РЕПУБЛИКОЮ.

Турецькі війска війшли до пристани Трепізонту.

АМСТЕРДАМ, 26. лютого. — Телеґрама з Царгороду доносить, що турецькі війска війшли до Трепізонту, пристани над Чорним морем, і очистили місто з бандитів.

На жаданє російського команданта Кавказу і президента кавкаської републики Туреччина згодила ся визначити місце для веденя мирових переговорів. Таку заяву зробив в парляменті турецький міністер загр. справ.

(Місто Трепізонт було через два роки в руках російських війск).

В РОСІЇ:

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 27, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

МИРОВІ НІМЕЦЬКІ УСЛІВЯ ПРИЙМИВ „САВЄТ" 126 ГОЛОСАМИ ПРОТИ 85.

Російські мирові делеґати виїхали в неділю до Берестя Лит.

ПЕТРОҐРАД, 24. лютого. — Лев Троцький, большевицький міністер загр. справ, не є членом делеґації, яка удасть ся до Берестя Литовського, щоби підписати мир з Німеччиною. Крім Карахана, секретаря бувшої делеґації, ніхто з членів давної делеґації не є членом нової мирової делеґації.

„Савєт" роб. і салд. депутатів вибрав нині до нової делеґації отсих членів: **Зіновева,** президента петроґрадської ради роб. і салд. депутатів; **Алексієва,** урядуючого комісаря хліборобства, і **Соколова.** Делеґації товаришать також представники війска і фльоти.

Делеґація відізджає нині вечером до Берестя Литовського.

Принятє німецьких мирових услівій большевицьким правительством попередило бурливе засіданє в Смольнім Інституті, головній кватирі большевиків. Лев Троцький не був присутний на засіданю, але Ленін взивав до принятя услівій і большевицькі делеґати, голосуючи яко цілість, станули по його стороні.

На попередній конференції большевиків було 72 голосів за миром, 26 проти, 12 членів неприсутних.

Соціял.-революціонери були проти принятя німецьких мирових услівій і домагали ся безпроволочного скликаня нових установчих зборів, полишаючи їм справу остаточного рішеня.

„Німецькі коліна давлять наші груди і наше положенє є безнадійне", говорив Ленін, виголошуючи довгу промову на засіданю центр. екз. комітету рад роб. і салд. депутатів. Він взивав приймити мирові услівя Німеччини, хоч як вони є тяжкі і нещасливі.

„**Мир треба вважати відпочинком,** — говорив він дальше — **щоби набрати сили і приготовити ся до остаточної боротьби проти буржуазії і імперіялізму. Пролетаріят цілого сьвіта прийде нам на поміч. Тоді ми розпічнемо боротьбу наново**".

Мартов стояв на становищи, що предложений мир означає конець російської революції, що він позбавляє Росію політичної независимости та що в день після підписаня мира правительство робітників і салдатів буде зависиме від Німеччини.

Зіновев, попираючи Леніна, висловив п е р е к о н а н е, що власть „савєту" є за сильна по всіх усюдах держави, щоби могла пропасти.

Резолюцію в справі принятя мирових услівій Німеччини принято 126 голосами проти 85, 26 членів комітету не було присутних на засіданю.

Німці не дали відповіди на заяву большевиків.

ЛОНДОН, 26. лютого. — Урядовий російський звіт, висланий вчера бездротним телеґрафом, доносить, що з Німеччини не одержано жадної відповіди на російську заяву в справі принятя німецьких мирових услівій. В заяві, підписаній Леніном і Троцьким, було поставлене жадане, щоби Німеччина дала відповідь і здержала воєнні операції.

Отсю заяву вислало большевицьке правительство під адресою „до всіх" до Берліна, Двинска, Софії і Царгороду.

В заяві було сказане, що найвисша російська власть приймає нові мирові услівя Німеччини та що про се повідомлено німецьке правительство, а рівночасно головний командант, Криленко, відніс ся в неділю до німецької головної кватири зі запитом, чи розем оружа буде автоматично відновлений на такійсамій підставі, як і давнійше.

В заяві говорить ся дальше, що ані від німецького правительства ані від німецької головної команди не одержано доси жадної відповіди, коли тимчасом наступ німецьких війск відбуваєть ся без перестанку дальше. Тому російське правительство просить отсим о відповідь.

Німці формально відмовили розем.

ПЕТРОҐРАД, 26. лютого. — „**Німеччина формально відмовила ся від розему оружа і німецькі війска продовжають свій наступ дальше**", доносить нинішний російський урядовий звіт.

„**Ставлене опору є тепер головною задачею революції**".

Приготовленя до оборони Петроґраду.

ЛОНДОН, 26. лютого. — Телеґрами з понеділка доносять, що червоні сторожі відзискали місто Псков (175 миль від Петроґраду), яке були заняли німецькі війска. Большевики почали тепер всюди ставити опір. **Великі приготовленя відбуваються ся в цїли оборони Петроґраду.**

Инші вісти з Петроґраду доносять, що в місті Нарві утворено армію з 10.000 робітників і місцевої залоги, яку вислано в цїли відзисканя Ревеля.

Телеґрама з Петроґраду з понеділка доносить:

„Що опір проти Німців стає щораз сильнійший, про се доказують звіти про битву в околиці Пскова. Се місто переходило кілька разів з рук до рук. Перші німецькі війска, які війшли до міста Пскова, були дуже малі, але опісля їх значно скріплено.

„Загальне переконанє є, що Німці тому переводять наступ з великим поспіхом, бо в околиці Пскова находять ся склади амуніції і воєнних матеріялів на яких 400 міліонів рублів вартости. В цїли охорони вислано туди більше большевицьких війск".

Ґен. Бруєвич диктатором Росії.

ЛОНДОН, 25. лютого. — **Ґен. Бруєвич іменований наслідником Криленка в уряді головного команданта,** як се доносять вісти з Берліна, які тут наспіли через Амстердам.

Ґен. Бруєвич, як доносить телеґрама, зістав **проголошений диктатором. Він видав приказ до всіх російських війск, щоби бороли ся до послідного.**

(Ґен. Бруєвич був передше шефом в штабі Криленка).

Криленко ранений.

ЛОНДОН, 25. лютого. — Кадет Криленко, головний командант большевицьких війск, був в суботу в Петроґраді пострілений і легко ранений. Замах виконав один соціяліст. Криленко ранений в шию. Напасника арештовано.

Ся вістка надійшла з Амстердаму на підставі німецьких донесень.

Японія має намір вислати війска на Сибір.

ХАРБІН (Манджурія), 20. лютого. — З достовірного жерела доносять, **що Японія має намір розпочати акцію на Сибіри. Є докази, що Японія вже давно приготовляла ся до сього кроку.**

Положенє на Сибіри є дуже тяжке. Козацький ґенерал Семенов, провідник противників большевиків на сїй великій території, відносив ся з просьбою о поміч Японії.

Акцію ґен. Семенова тепер урядово признано і в Харбіні утворено ґенеральний комітет, в характері головного штабу, поділеного на три департаменти: фінансовий, військовий і адміністраційний. Російський консуль, Попов, іменований головою сього комітету.

2.000 німецька армія в Іркутску.

Два тисячі Німців зоружило ся і відбуває військові вправи в Іркутску, столиці східно-сибірського правительства.

Після урядового донесеня Німці роблять приготовленя в цїли утвореня там ще сильнійшої армії.

Американський посол опускає Петроґрад.

ВАШІНҐТОН, 26. лютого. — Департамент загр. справ доносить, що від американського посла в Петроґраді одержано вістку, що помимо заяви большевиків, що вони приймають німецькі мирові услівя, німецькі війска дальше наступають проти Росії.

Телеґрама від американського посла, Френсіса, була надана вчера пополудни. В ній було також сказане, **що в хвилї наданя сеї телеґрами німецькі війска находять ся 8 годин їзди від Петроґраду.**

Посол повідомив департамент, що він безпроволочно опустить Петроґрад, „скоро буде міг". Телеґрама надійшла дорогою через Пекін (столиця Хін).

Промова німецького канцлера в парляменті.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 27, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

НІМЕЦЬКИЙ КАНЦЛЕР ГОДИТЬ СЯ НА МИРОВІ ПРИЦИПИ ПРЕЗИДЕНТА ВІЛСОНА.

Але сі принципи мусять признати і прочі держави аліянтів.

АМСТЕРДАМ, 25. лютого. — Промовляючи нині в парляменті, німецький державний канцлер, гр. Ґертлінґ, зложив слідуючу заяву:

„**Я засадничо годжу ся на чотири принципи, які після гадки президента Вілсона мусять бути примінені при виміні поглядів, і заявляю таксамо як президент Вілсон, що на тій підставі можна би дискутувати про загальний мир.**

„Однак заходить тут потреба зробити одно застережене: **Сі принципи не лише мають бути предложені президентом Злучених Держав, але також мусять бути в дійсности признані всіми державами і народами.**

„Але сього ще не осягнено. Ще й доси не істнує мировий суд, утворений всіми державами в цїли удержаня мира в імени справедливости. Коли президент Вілсон випадково сказав, що німецький канцлер говорить до трибуналу цілого сьвіта, то я мушу заперечити сьому, хоч як радо повитав би я, коли би такий безсторонний суд вже істнував, і радо співділав би, щоби сі ідеали перевести в житє.

„На нещастє однак нема сліду з подібних заяв зі сторони провідних держав аліянтів. **Воєнні цїли Анґлії є ще й доси наскрізь імперіялістичні; вона хоче накинути сьвітови мир після свого бажаня.**

„**Коли Анґлія говорить про право народів до самоозначеня, то вона не думає, що сей принцип треба примінити також до Ірляндії, Єґипту і Індії.**

„Вже нераз було сказано, що ми не маємо наміру задержати Бельґію, але що ми мусимо бути забезпечені від небезпеки зі сторони краю, з котрим ми хочемо жити по війні в мирі і приязни, стаючи ся предметом неприятельських махінацій. Коли би отже зроблено предложене з противної сторони, наприклад від правительства з Гавр, ми не займили би противного становища, навіть хочби дискусія з початку була лише необовязуюча.

„**А покищо я готовий припускати, що заява президента Вілсона з 11. лютого становить може малий крок в справі взаїмного зближеня".**

Згадуючи про недавну заяву, яку зробив Волтер Ронсімен, бувший президент хліборобської комісії в анґлійськім кабінеті, канцлер сказав:

„Я можу лише згодити ся з Ронсіменом, який є тої гадки, що ми були би близше мира, коли би дійсно відповідальні представники воюючих дер-

(Продовжене на стороні 2-гій).

ЧОТИРИ МИРОВІ ПРИНЦИПИ ПРЕЗИДЕНТА ВІЛСОНА.

Чотири мирові принципи, які президент Вілсон проголосив у своїй промові до конґресу дня 11. лютого, є слідуючі:

1. Кожда частина остаточного полагодженя мусить бути основана на принципі дійсної справедливости в кождім случаю зосібна і на таких услівях, щоби вони принесли можливо як найправдоподібнійше мир, який має бути тривалий.

2. Народи і краї не можуть переходити зпід одної зверхности під другу неначе річи або заклади в грі, навіть у так великій грі, яку раз на все здискредитовано, грі для удержаня рівноваги держав.

3. Кожде територіяльне полагодженє, яке стоїть в звязі з війною, мусить бути зроблене в інтересі і для користи дотичного населеня, а не яко частина якоїсь постанови або компромісу на підставі жадань між суперечними державами.

4. Всі справедливі державні домаганя мають бути полагоджені в цїли як найбільшого вдоволеня; вони мають бути так полагоджені, щоби не спричинювали ані не продовжали давних елементів незгоди і ненависти, які, як сього треба надіятись, зломили би по якімсь часі мир в Европі, а вслід за тим і в сьвіті.

"SVOBODA" (LIBERTY)

The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.

BOHDAN DUTKEWYCH, Managing editor.

NICHOLAS D. WELYCHKO, Assistant editor.

ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
In Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовлень належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Montgomery.

З БІЖУЧОЇ ХВИЛІ.

(True translation filed with the Post master at Jersey City on February 27, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

„Соціялістчний оборонний фронт".

Большевики кажуть, що „боронять" Росію, уступаючи перед Німцями щораз дальше на північний схід, і свій „фронт" називають „соціялістичним оборонним фронтом". Розумієть ся, що се властиво повинно би звати ся „соціялістична оборонна спина", бо вони, уступаючи, показують ворогови спину а не „фронт", але не о назву ходить а о суть річи.

Як звісно, большевики нападають на молоду републику українську і фінляндську. Острілюють безборонний Київ тисячами гармат; воюють оружем проти соціялістичної Української Центральної Ради; проти українського робітництва, селянства і війська. На Україну посилають сотки тисяч московського війска.

Там вони не „обороняють ся", але нападають; там вони в офензиві.

Але на півночи, де проти московської столиці іде походом німецька військова партія, там вони „боронять ся", там вони проголосили „соціялістичний оборонний фронт", який боронить надневську столицю в той спосіб, що спиною звертаеть ся до наступаючих німецьких війск.

Навіть в такій критичній хвилі большевики не хотять покинути своїх нападів на українські землі; навіть тепер не хотять забрати своїх війск з української столиці і післати на оборону своеї московсько-большевицької републики.

Се тільки улекшує Німцям похід на Петроград і рівночасно і на Київ.

Як би большевики забрали ся з Києва, Німці не мали би підстави голосити, що йдуть „на оборону України перед плюндруючими бандами", а Петрограду не вспіли би здобути, як би його залягли великі маси московських війск, розіслані тепер воювати проти самостійних народних републик.

Але Ленін, як звісно, не зважає ні на що, окрім своеї програми. Нині він може виграти, а завтра програти. Його завтра не обходить; аби нині було. Нехай його ученики журять ся тим, аби завтра було те, що він запровадив нині.

Одначе нема сумніву, що як Ленін і всі його приклонники програють, то програе і їх програма і ученикам на будуче буде тяжко зачинати наново із збанкротованою програмою.

З того, остаточно, не шкода вийде але користь. Бо коли божевіле і безголове програе, то знак тому, що виграе людський розум і порядок. Порядок новий, зовсім новий, але — порядок, а не большевицький безлад і анархія.

Отже остаточно користь буде і з „соціялістичного оборонного фронту", а властиво „утікаючої спини", особливо, як вона вже буде далеко поза Україною; на північ і на схід від українських земель, як тільки спомин по ній останеть ся і згадка невесела.

Виступ п. Семешка у Владивостоці.

Як звісно нашим читачам, п. Гр. Семешко приїхав до Злучених Держав яко Українець, котрий ставав голосно в обороні Українців, засланих царським урядом на Сибір. Говорив він про се на вічах і писав у часописях, українських, російських, жидівських і польських. Тому то й не диво, що його американські Українці щиро приняли. Але коли п. Семешко вернув ся назад до Росії й осів у Владивостоці, се його американське українство розвіяло ся. Хоч на Україні повстало тепер богато часописий і потрібно для них богато робітників, він не пішов до жадної української ґазети, але остав ся у Владивостоці в московській ґазеті, „Дальокая Окраїна", яка підпирала правительство Керенського, вороже Україні. Нині містимо кореспонденцію з Харбіна, в Манджурії, в якій тамошний український іміґрант Довганюк пише, що п. Семешко зробив донос московській тайній поліції на двох Українців, п. Досьвітного і п. Білинського, котрі вертались зі Злучених Держав на Україну, представляючи їх яко „німецьких шпигунів", небезпечних для Росії, яких та поліція повинна увязнити. Як звісно, п. Досьвітний є Українець з Києва, а п. Білинський з Галичини, і як вони вертались на Україну, то хотіли працювати для свого народу, але не для Німеччини. Прибуте сьвідомих Українців на Україну може бути немиле Москалям і українським москвофілам, котрі хотіли би Україну бачити в обіймах Московщини, але закиди „німецького шпигунства" тут ні при чім. З уваги на те п. Семешко, коли се дійсно правда, що пише п. Довганюк, служив інтересам московським проти українських, а крім того й дуже погано представив ся перед українським загалом, коли робив доноси на своїх земляків. Донос взагалі є погана річ, хоч би й був оправданий і хоч би був звернений проти чужого.

Сподіваемо ся, що наші земляки в Києві сю справу розслідять і станут в обороні покривджених пп. Досьвітного і Білинського, а осудять клевету і донос. Не ходить о особу п. Семешка. Один чоловік може помиляти ся і поправити ся, але ходить о згадану справу взагалі. На Україні є ще чимало Українців-москвофілів, котрі хотять, аби Україна була під Московщиною, а її стремліне до самостійного житя вважають або „німецькою інтриґою", або „шкідливим націоналізмом". Таке москвофільство, прикриване ріжними фразами для декорації, слід вже раз викорінити і виновників покликати до одвічальности перед українською публичною опінією.

Над особою п. Семешка не хочемо бути судями на віддаль кількох тисяч миль, але сподіваемо ся, що наші земляки на Україні самі розсудять справу після одержаних даних, а ми вдоволимо ся сим, як опісля зможемо подати нашій публиці за київськими ґазетами справедливий суд про сю прикру справу.

Холмщина, Галичина і Польща.

Віденські Поляки піднесли тепер домаганє, аби ріка Буг була границею між Польщею й Україною. Се значить, що вони потрохи зачинають спускати зі своїх диких претенсій на українські землї. Се значить, що вони хотіли би загарбати вже тільки **цілу Холмщину**, або східну часть ґубернії люблинської, **і Підлясє**, або полудново-східну часть ґубернії сідлецької, а з останних своїх претенсій спустили **Полісє.**

Війна учить Поляків потрохи скромности, але занадто поволи.

З початком війни підносили вони домаганє **„великої Польщі"**, яка мала обіймати Польщу, часть України, а саме: Галичину, Буковину, Підлясє, Волинь, Поділє і Київщину, а дальше Литву і східну часть Білоруси.

Колиж повстала українська република, а другі народи, як Литовці і Білорусини, також поставили свої домаганя независимої держави, Поляки зачали ще дальше спускати зі своїх претенсій до „великої Польщі".

Вони вже домагались тільки тих українських земель, які ще є під австрійсько-німецькою окупацією, значить: Підляся, Галичини, Буковини і части Волині.

Колиж побачили, що українська народна република вже настільки сильна, що вимогла на осередних державах, що в мировім договорі віддали їй Підлясє, зачали ще дальше спускати зі своїх диких претенсій.

Вже кажуть: Нехай буде ріка Буг польсько-українською границею.

Годячи ся на те, аби ріка Буг була польсько-українською границею, вони міркують, що понесять страту, а се тим, що польська шляхта, яка сиділа на українських землях поза Бугом 300-400 літ, стратить їх в користь дійсного властителя — українського народу.

Загалом беручи, вони доси відступили тільки в части від своїх диких претенсій, які мали давнійше, до всіх українських земель, на яких була донедавна польська шляхта власниками великих земельних посілостий. Значить, — доси уже зрекли ся своїх диких претенсій до українських ґуберній: волинської, подільської і київської, до українсько-литовсько-білоруської — гродненської та до українсько-білоруської — минської. В усіх тих ґуберніях меньше-більше половина управної землї і ліси належали до польської шляхти. Але по революції, в тих землях, що не були під австрійською окупацією, нарід зачав ліси і землї відбирати від польських панів і вони самі повтікали. **З уваги на те нема вже там шляхотської Польщі і Поляки вже бачать, що нема** для них жадної підстави домагатись, аби українські землї колишньої правобережної України були влучені до нового польського королївства.

Польська шляхта остала ся ще на українських землях, занятих Австрією, в ґуберніях: волинській (західній части), гродненській (полудневій части) і минській (полудново-західній части). **Претенсій до тих земель Поляки вже також зрікають ся, заявляючи ся за тим, аби ріка Буг була польсько-українською границею, отже значить, годять ся і на се, аби польська шляхта там віддала народови землю.**

Не зрікають ся ще тільки Холмщини і Підляся на північ від Холмщини, значить простору українських земель, відділеного від решти України рікою Бугом.

* * *

Одначе ся польська заява про ріку Буг яко польсько-українську границю **зраджує ще дальші польські пляни.**

Се не є лише замах на Холмщину; се рівночасно замах на половину східної Галичини.

Коли повести границю рікою Буг дальше на полудне, то значило би, що **Поляки, хоч відступають від своїх давнійших диких претенсій до цілої східної Галичини і Буковини,** то рівночасно **ще піднесять свої претенсії до половини східної Галичини.**

Виглядало би, що Поляки хотять загарбати **отсих 24 повітів східної Галичини:** Сокаль, Жовква, Львів, Бібрка, Жидачів, Калуш, Долина, Рава Руська, Городок, Рудки, Дрогобич, Стрий, Сколє, Чесанів, Яворів, Мостиска, Самбір, Ярослав, Перемишль, Добромиль, Старий Самбір, Турка, Сянік і Ліско, а крім того Лемківщину.

Натомісць зрікли би ся вже своїх диких претенсій до 26 повітів східної Галичини — на схід від висше згаданих. **Ті повіти є отсі:** КамінкаСтрумилова, Золочів, Перемишляни, Рогатин, Станиславів, Богородчани, Броди, Збόрів, Бережани, Підгайці, Бучач, Товмач, Надвірна, Тернопіль, Теребовля, Чортків, Заліщики, Городенка, Коломия, Снятин, Печеніжин, Косів, Збараж, Скалат, Гусятин і Борщів; а вкінци і Буковини зрікли би ся (до якої також мали претенсії через те, що на Буковині по містах є трохи Поляків).

Значить, Польща вже в тих 26 повітах зрікла би ся і шляхотських великих посілостий, які на Україні є знесені.

Такий польський плян не є новий. Поляки вже давно числили ся з тим, що може будуть заслабі, аби цілу східну Галичину влучити до Польщі і рахували бодай на половину. Коли наприклад Українці домагали ся основаня українського університету у Львові, то польська шляхтунерія не хотіла до того допустити за жадну ціну і заявляла Українцям, **аби закладали собі університет в Станиславові, Коломиї, Тернополі або Чернівцях.**

Ляшня добре знае, що як Українці відберуть з її неволї Холмщину, то лекше їм буде усталити дальшу границю на полудне, значить повести здовж ріки Сяну, **отже — прилучити цілу східну Галичину, усіх її 50 повітів, а також і північну часть Буковини, до української народної републики,** отже тому хоче тепер сьому перешкодити, домагаючись Холмщини для Польщі.

Після сеї нової польської мрії значило би, що Поляки побільшили би свою територію о яких 15.000 квадратових миль, з населенєм около 4 і пів міліона, **серед якого понад 3 міліони було би Українців, а решта Жиди, Поляки, Німці й инші.**

Полякам ходить не лише о їх шляхту на тих землях, о столицю Львів і Перемишль, як і взагалї о побільшенє Польщі, але також **о нафту в Дрогобиччині та о сіль в Долинщині і Калущині.** Ту страту, яку понесла би польська шляхта через злуку дальших 26 галицьких повітів на сході з Україною, Польща би їй винагородила скарбами українських земль в Дрогобиччині, Долинщині і Калущині.

Можливо, що польські політики вже носять ся з такими плянами по австрійських міністрах, але **Українці на такий рабунок ніколи не згодять ся.**

Справа Холмщини вже рішена і не ріка Буг буде там українсько-польською границею, але ріка Вепр, аж майже до Любартова, а дальше на північ будуть граничити звичайні стовпи граничні.

Опісля на полудне, в Галичині, українсько-польська границя мусить іти рікою Сяном.

Обі части східної Галичини, по обох боках ріки Буга — однаково українські і ріка Буг в Українців не є і не може бути жадною границею.

Німець про Поляків у Польщі.

Німецький учений Фрідріх Навман, автор голосної книжки п. з. „Середна Европа", пише у своїй недавній брошурі п. з. „Що буде з Польщі?", що Полякам бракує в теперішну хвилю політичного провідника, що автор вважає лихом Польщі.

Про устрій Польщі він пише так:

„Коли Болгарія стала вдруге державою, справа її устрою була ясна. Бо нарід без шляхти або великих власників, а в тім часі дійсно без капіталістів, не міг бути чим иншим як тільки демократією середних селян, під зверхностию короля.

„Але Польща далеко більше суспільно складна. Вона має **стару шляхту**, велику і малу, капіталістів, інтеліґенцію, духовенство, торговців, промисловців, селян і робітників. Вона має головний нарід і **меньші народи;** вона має католиків, жидів, навіть протестантів; дуже ріжнородну і складну суспільність, в якій, загалом беручи, демократичний рух середної кляси може мати значінє, але яка не може порішити горожанських прав в такий простенький спосіб, як би то зробила держава малих селянських господарів. Иншими словами, в Польщі є політичні партії, які вже істнують, хоч нема там ще парляменту".

В тім, що Поляки не мають тепер політичного лідера, треба німецькому ученому признати рацію. В Польщі дійсно нема тепер чоловіка, який би вибив ся серед політичного руху на перше місце, або бодай на видне місце. Там всі тепер „середної міри", навіть лідери демократії аж до соціялістичних партій. Не диво, що шляхта так легко там верховодить і панує.

Се бачить добре Навман і тому навіть польську шляхту ставить за такий важний чинник в суспільнім житю польського народу, що ніби без нього годі обійти ся. В теперішних часах кождий нарід зложений з ріжних кляс, а бодай заводів, але таксамо кождий може дуже легко обійтись без шляхти і не то, що суспільність на тім нічого не потерпить, але й зискає богато.

Що в Польщі є ріжні релїґії, се правда, але дивно, з якої рації Навман говорить про меньші народи Польщі. В дійсній Польщі є лише Поляки, а де є инші, меньші чи більші народи, — там вже не Польща; там зачинаєть ся котрась друга держава. Є вправді в Польщі, головно по містах, Жиди і Німці, і вони повинні дістати повні права для своєї національности, але се тільки кольоністи. Се тільки меньшости національні, але не меньші народи. Поляки, а може з ними і Навман, хотіли би мати в Польщі „меньші народи", як холмських і галицьких Українців, або Литовців з сувальської і ґродненської ґубернії, розумієть ся, аби їх спольщити, але ті „меньші народи" того не хотять. А як має бути самоозначенє, то вони моють рішати, а не ті, котрі є жадні панованя над ними.

ПРОМОВА НІМЕЦЬКОГО КАНЦЛЄРА В ПАРЛЯМЕНТІ.

(Продовжене зі стор. 1-шої).

жав зійшли ся на нараду в цїли переведеня дискусії. Се була би дорога для усуненя всяких намірених і ненамірених непорозумінь і вона привела би до порозуміня богато індивідуальних справ. Притім маю на гадці передівсім справу Бельгії".

Вияснює причини наступу проти Росії.

Заявивши, що нові воєнні операції проти Росії не мають на цїли заборів, але привернене ладу, німецький канцлер говорив:

„Наші воєнні цїли від самого початку війни були: оборона вітчини, задержанє нашої територіяльної цїлости і свобода для нашого економічного розвою. Наші воєнні операції, хоч вони мають характер зачіпний, є щодо цїли оборонні. Я кладу спеціяльно вагу на те, що тепер діеть ся, щоби не було непорозуміня з приводу наших операцій на сході.

„По зірваню мирових переговорів російською делеґацією дня 10. лютого ми мали вільні руки супроти Росії. **Одинока цїль наступу наших війск, який розпочато по упливі сімох днів, було забезпечене овочів нашого мира з Україною.** Жадні заборчі цїли не були тут рішаючим чинником. В тій справі ми були ще скріплені візванем Українців, щоби дати поміч у привернению ладу в їх молодій державі проти заворушень, які викликували большевики.

„Коли також і в инших околицях розпочато воєнні операції, то тесаме відносить ся і до них. В жаднім однак случаю нема тут заборчих цїлий. Їх переведено на зазив населеня, щоби охоронити його від насильств і знищеня, якого довершували червоні сторожі. Воєнні операції переводить ся отже в імени людяности. Се є уділене помочи; иншого характеру воно не має. Се справа заведеня мира і ладу в інтересі мирного населеня.

„Ми не маемо наміру усадовити ся наприклад в Естонії і Лівонії. В Курляндії і на Литві нашою цїлию є утворити тіла, які перевели би самовизначене.

„Вчера одержали ми вісти, що Петроград приймив наші услівя та що вислав делеґатів на дальші мирові переговори до Берестя Литовського. Наша делеґація відїхала туди вчера вечером.

„В цїли забезпеченя овочів нашого мира з Україною наша армія витягнула меч. Мир з Росією дасть добрий вислід.

„Мирові переговори з Румунією розпочали ся вчера в Букарешті.

„Хочу сказати кілька слів в справі Польщі, якою аліянти і през. Вілсон в останних часах, здаеть ся, спеціяльно заінтересували ся яко добре звісним краем, освободженим з ярма російського царату військами німецькими і австро-угорськими в цїли утвореня з него независимої держави.

„Конституційний проблем — в близшім значіню сеї справи конституція, яку нова держава має одержати — не може бути, що є легко зрозуміле, сейчас порішений. Він дотепер є предметом безнастанних дискусій між трома інтересованими державами.

„Ся трудність повстала з причини визначеня границї між Польщею а Україною. Мир з Україною спричинив велике невдоволене в Польщі. Я думаю однак, що при добрій волї і при береженю етнографічних услівій буде можна прийти до згоди".

На мори.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 27, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Німецький кружляк „Вовк" повернув до Німеччини.

БЕРЛІН, 26. лютого. — Урядовий німецький звіт доносить:

„Помічний кружляк „Вольф" (вовк) **повернув домів по 15-місячній виправі на Атлянтійськім, Індійськім і Тихім океанї.**

„Цїсар вислав телеґрафічно привіт до команданта і наділив його ордером заслуги, а богато офіцирів і залогу зелїзними хрестами.

„Вольф" находив ся під командою капітана Нерґера. Сей корабель приніс дуже велику шкоду неприятелеви через нищенє кораблів і наборів. До пристани привіз він поверх 400 людий, які творили колись залоги на затоплених кораблях ріжних держав; найбільше було чорних і Анґлійців. Крім того привіз корабель кілька гармат, які забрано зі зоружених кораблів, і велику скількість цінних сирих матеріялів, як гуми, міди, мосяжи, цинку, коко і т. п. Вартість матеріялів виносить богато міліонів марок.

„Зловлений в лютім анґлійський корабель „Туріteля" зоружено яко другий помічний кружляк, даючи йому імя „Ільтіс" (тхір). Сей корабель переводив успішно операції в заливі Аден під командою першого поручника, капітана Брандіса, доки не стрінув ся з воєнними кораблями анґлійськими. Його затопила його власна залога, яка числила 27 людий, котрі находять ся тепер в анґлійськім полоні.

„Виправа „Вольфа" відбула ся серед незвичайно трудних обставин. Корабель не мав анї жадної операційної підстави анї не мав получeня з вітчиною. Се є одинокий сього рода випадок".

В Польщі.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 27, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Воєнний стан в Польщі.

ЛОНДОН, 25. лютого. — Берлінські телеґрами доносять до Амстердаму, **що в наслідок останних подій в Польщі проголошено в Ченстохові, Лодзі і Влоцлавку, містах західної Польщі, воєнний стан.**

До великих заворушень в Польщі прийшло з причини мирового договору, заключеного між Україною а центральними державами, на підставі котрого Холмщина мала припасти Україні. У Варшаві вибухли страйки і заворушеня. В останнім тижни проголошено, що справа приналежности Польщі буде полагоджена спільною комісією.

Сею дорогою подає до відома всім членам У. Н. Союза, що адреса головного предсідателя У. Н. Союза є як слідує:

MR. K. KYRCZIW,
68 Greene St., Jersey City, N. J.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Україна в державнім буджеті Росії.

Ми вже знаємо, що держава російська брала з України гроші і повертала лише трохи-трохи більше половини. Погляньмо-ж, куди саме йшли отсї гроші, що нам повертали. Може вони так доладу витрачались, так до користи нам були, а другу половину хоч нам і не повертали та може видавали на такі загально російські цїли, що нам і ремствувати не годить ся. Ось яка є циферія щодо сього за 1887 р.

Державні видатки на Україну були такі:

	карбованців
1. Військо і фльота	33,331.000
2. Державні борги, фінанси і т. и.	14,504.000
3. Юстиція цивільна і військова (суд)	4,343.000
4. Адміністрація, вищі державні установи і т. и.	10,145.000
5. Духовенство	2,645.000
6. Нар. просьвіта	5,311.000
7. Почта і телеґр.	2,109.000
8. Зелізні і инші дороги	6,779.000
9. Господарча політика (переважно допомога капіталїзмови)	11,232.000
10. Медицина (на лїкарні то що)	510.000
11. Межова частина і т. и.	528.000
Разом	91,437.000

Нехай кождий уважненько подивить ся на отсї цифри тай погадає, чи богато тих гроший ішло на користь народу. Адже можна ще признати корисними видатки на межову частину, на медицину, на зелїзні та инші шляхи, почту і телеґраф, на народну просьвіту. А всї сі видатки взяті разом складають лише 18 коп. на той рубель, що витрачав ся на Україні нїби на благо народу. А колиж ще взяти під розвагу й те, що школа у нас заводилась не для того, щоб просьвіщати нарід, а щоб його затуманювати, що в ній учили-ж не нашою мовою, а московською, то й вийде, що таки й зовсїм мало повертало ся з користию для народу. Меньше 10 коп. на кождий карбованець, що платили до казни. Отаке то було пікловванєчко!

Ну, а кудиж ото йшла друга половина гроший, що вже ніяк не повертала ся назад?

А для сього гляньмо на той городок, де засідали російські міністри і де радили ся з царями „як правити Україною" та де ще збирали ся капіталісти, з якими міністри водили компанію: яким грошиків не жалїли відпускати, мовляв, „на благо отечественной промышленности". От отсей самий центр, отся петербурська ґубернія пожерла за 15 років (з 1900 по 1914 рік включно) все те, що сама дала до казни, та ще 3 міліярди злишком. Що року значить пожирала крім своїх гроший ще 234,201.000 карбованців. А се якраз і виходить, що всї оті гроші, що нам недодавали (227,378.733), якраз і лягали в петроградській ґубернії, та ще в когось розжились на щорічні 7 міліонів карбованців. Сказано, не без добрих людий на сьвіті! Давала-ж петроградська ґубернія до казни на кождий карбованець, що казна одержувала зі всеї Росії — 10 коп., а получала вже 22 коп. на кождий карбованець, що казна витрачала на всю Росію.

Отже ми бачимо, в якій прислузї Україна була для Росії з грошевого боку. Треба ще вам сказати, що Україна от на протязї останних 15 лїт з 1900 і до 1915 року що року давала прибуток казнї, себто давала до казни більше ніж казна витрачала на неї. Ну, а що було би з казною російською, як би Росія на протязї тих 15 лїт жила без України — щоб, значить ся, Україна нїчого не платила до казни, за те нїчого і не получала? А булоб те, що казна в 1900 році получила би прибутку замісць 170,845.000 карбованців лише 19,915.000 карбованців. А далї з 1901 по 1903 р. не доставалоб у казнї що року по 41,576.000 карбованців, з 1904—1907 рік не доставалоб що року 41,008.000 карб., з 1908—1913 рік замісць щорічного прибутку в 308,564.000 карб. лише щорічний прибуток в 34.-857.000 карб., а в 1914 році (в рік початку війни) замісць прибутку в 10,883.000 карбов. — малиб 170,461.000 карбов. недостачі.

Отже коли розглядати доходи з України в буджеті Росії по роках, то виявить ся, що Україна рівномірно дає дохід до казни. Не було й разу, аби Україна „підвела" казну. А се показує, що Україна забезпечує не тільки себе, а й Росію на случай якої недополучки в казну, коли иноді трафить ся десь-там голод, недорід, або ще яке нещасте. А що вона дає постійний дохід, то з того доходу і користав російський уряд не тільки підчас тяжкого року для Росії, а що року. До чого се вело? А до того-ж самого, до чого отся сама централїстична фінансово-економічна полїтика привела великоруський „Центральний черноземний район". Тут ранїйше родило красше, богатший був край, а тому московське правительство, як допалось, то і давай тягнути податки з року на рік і то податки чималенькі. Мовляв, добре, що є з чого тягнути! І от так дотягнулось до того, що господарство там підупало, народний добробут знищив ся, настали неврожаї та майже постійний голод.

До того-ж самого вели й Україну. Тесаме робить Франція з своїми окраїнами — все стягує до центра. Але Французи з окраїн можуть мати втїху хоч з того, що всеж воно йде на благо французького народу. А яку втїху може мати український нарід? Його-ж грошима затуманювали мозок, принижували його культуру, нищили мову, а коли довели до повної темноти, коли зіставили без одної школи, без одної ґазети, без одної книжки рідною мовою писаної, то тодї ще посьміли насьміхати ся. І коли нарід, прокинувши ся, захотів уже сам собі порядки встановити, самим своїми грошима розпоряджати ся в автономній Україні, то треба нам до вимог демократичної републики ще додати слово „федеративна". Бо тільки через федерацію (союз) автономних країв ми дійдемо до того ладу, коли один нарід не буде визискувати другий, а всї будуть розвивати ся на користь собі й иншим народам.

Ся коротенька статя многим може вияснити, чому ми не пристаємо на куценьку автономію, що згідні нам дати, а домагаємось широкої автономії, щоб самі наші виборні могли розпоряджати ся тими грошима, що поступлять до краєвої казни, чи то по нашому буде: краєвої скарбниці.

Тільки широка автономія України в складі федеративної Росії забезпечить нам красшу будуччину.

М. С—ко.

(„Наша Спілка").

Семешко — провокатор.

У філядельфійській „Америці" (ч. 44, з 25. лютого 1918) находимо ось-таку статю п. з. „Великий український провокатор":

Харбін, Манджурія, 13. січня 1918.

Недавно прибуло до нас на наше запрошенє двох молодих українських журналїстів з Америки: пп. В. Білинський і О. Досьвітний. Приїзд їх обрадував нас чимало, бо роботи у нас богацько, а робітників дуже-дуже мало. Тому сподївались ми дещо на їх підмогу. Справдї, сейчас на другий день по своїм приїздї улаштували вони для тутешного громадянства лекцію про американських Українцїв, яка відбулась при многочисленних гостях. Публика була дуже вдоволена і сердечно запрошувала молодих гостий до народної праці на їх ниві. Наші гостї послухали запрошень і виступали з лекціями чи бесїдами там, де лише була спромога і кликала потреба. Поясню, що Українцїв, які скупчили ся здовж зелїзної дороги в Манджурії, наберeть ся пару тисяч. Зорганїзованих серед них ще дуже мало, через що остаєть ся пильному робітникови праці до несхочу. Треба агітаторів, які їздили би по всїх стаціях і гуртували Українцїв в громади, що підлягалиб нашій манджурській Окружній Радї в Харбінї. Словом — переліг не зораний ще, а плугаторів мало, через що думали ми використати дорогих земляків.

Та біда не спить. В часї одної улаштованої ними лекції, підступає до мене один офіцир від контр-разведки*) і каже, що має з Владивостоку приказ арештувати пп. Білинського і Досьвітного, які буцїмто є нїмецькими шпигунами. Перелякав він тим мене не на жарти. Запевнившись однак, що се нїсенїтниця, попросив я його оставити справу покищо на якийсь час, а може вона вияснить ся і винні окажуть ся невинними.

По тім повідомляю про се шановних лекторів і прошу о можливе подане пояснень, бо бачило ся тут якусь провокацію проти Українцїв. Дійсно, я скоро переконав ся, що се провокація зі сторони одного бувшого в Америці Українця, співробітника деяких тамошних українських ґазет, який, використавши українське громадянство в Америці, приїхав до Владивостоку, щоби працювати в меньшевицькій ґазетї „Дальокая Окраїна" і тровити з неї всїх українських еміґрантів та кирнинити тим українській роботї. Імя сего провокатора — Семешко.

Факт сей є дуже сумний, що серед нашого народу істнують ще такі провокатори, для яких дорозші рублї і кацапські похвали ніж українська справа. Тут іде не о особисті інтереси, не о якісь особисті переконаня, а дїло ведеть ся про „бути чи не бути" українському народови; робити чи не робити для піднятя його з занепаду. Страшенний брак в нас народних дїячів. Кожда сьвідома інтелїґентна особа являеть ся в нас тепер дорогоцїнним скарбом і тому проклятим гріхом є вчинок такого Семешка, який порішив не допустити до народної ниви двох молодих, повних сили й запалу людий. А чомуж сам не йде між український нарід, а лише забив ся в кацапську ґазету і за 300 карбованців по юдиному продає українську кров?! По цілій Манджурії і Сибіри повно є Українцїв — темних, незорганїзованих, Богу духа винних, які ждуть на сьвідому людину, що звелаб їх в гурток, відкрила очи і вказала шлях правди і сьвітла. Дещо з того хотїли зробити наші американські земляки. Вони хотїли поїхати по всїй Манджурії, Амурщинї, Сибіри з лекціями і з цїлями орґанїзацій, та — на жаль — провокатор Семешко перешкодив. Тепер в наших земляків питанє, як вилїзти з насланої на них халепи і пробрати ся в Київ, а та аґітація і цїнна робота для української ідеї, що вложилиб вони по українських кольонїях, через провокацію якогось Семешка пропала.

Оттаке то в нас лихо. Таки свої скубуть нас, де попаде, не згадуючи вже про чужинцїв.

Однак штучка провокатора не вдалась. Шановні земляки покищо на волї і є надія, що справа скоро вияснить ся.

Тих пару слів про українського провокатора пишу для пояснень українському громадянству в Америці з цїлию відкрити, кого держало воно в собі і кормило своєю кровю, як також для пересторогн, що „не все золото, що блищить" — не кождий є Українець, чиє імя кінчить ся на „о". Семешко своєю провокацією на шановних земляків не стоїть одиноким: ворогів в нас богацько — та зате красша буде в нас побіда.

Довганюк.

*) Віддїл, який слїдить за нїмецькими шпигунами в Росії.

ДОПИСИ.

З SHAMOKIN, PA.

Театральне представлене.

Товариство „Бандурист" в Шамокін, Па., відіграло 17. с. м. оперетку Котляревського „Наталка Полтавка". Представлене взагалі випало знаменито. Грімкі, рясні та часті оплески публики приневолюють увійти в подробиці, на засаді „честь, кому честь".

Першою такою особою з числа учасників кружка театрального є п. Михайло Кандра в ролї жениха Наталки. Звільна вступає він на сцену. Поставою поважний. Руки прилично тримає при собі, очи спущені в діл. Глибоко призадуманий. Стає на середині сцени, глядить наоколо себе — гейби щось пригадував собі, а відтак починає монольоґ. Гадка пливе за гадкою. Нічого його не мішає, нічим не вяжеть ся. Бесіда і рухи, піднесене голосу то знизинє, захованє павз в міру потреби, все те у нього не вимушене, але природне. По короткій хвили публика нагороджує його оплесками. Позискав довіре, подобав ся. Весь час свого виступу він виріжняєть ся чимось висшим від других. Те гейби достоїнство своєї особи зберігає завзято аж до кінця своєї ролї.

Другий з ряду аматор, п. Володимир Малиняк, яко сільський виборний заскочує публику з тиха. Постава його меньше поважна, більше весела, тож викликує у гостий веселий настрій. Замітне у нього змінюванє голосу, кладенє натиску, зазначуванє важности предмету в своїх діяльоґах.

З ряду трета аматорка — се панна Вишовська яко Наталка, героїня дня. Говорить певно. Ролю віддає з чувством. Постава якраз відповідна героїні.

Зпомежи всіх найповажнійшою однак являєть ся на сцені п. Евгенія Савіцька в ролї матери Наталки. Кремезна постава, а при тім сувора міна захмареного гнївом лиця якраз ціхує влучно матір, приказуючу своїй дочці вийти заміж за нелюба. Сила голосу в парі з удалими рухами зблизили наслідуванє до оріґіналу. Тяжка задача до переведеня, особливо в двох разах: перше — переконати дочку, що має слухати своєї матери і виречи ся Петра, забути про свою першу любов, що й вкоротці осягає. Друге положенє ще тяжше. Переконану нїби дочку має вже благословити з Тетерваковським, та в тійсамій хвили являєть ся Петро. Мати стає безрадна. Але гроші, які Петро показує Наталці, будять маму з задуми. В тусаму мить прискакує до Петра Тетерваковський, силою голосу ломить свою упертість і яко витязь виходить славно зі свого прикрого положеня.

П. Павло Бобак грав добре ролю Петра. Рівнож п. Михайло Полиняк вивязав ся зручно зі свого завданя, яко свояк Терпелихи.

Всьо те, так гарно представлене, приписати належить невтомимій праці загально любленого місцевого дякоучителя, п. В. Савіцького. Під його умілим проводом ціла подія переведена по майстерськи і тому так знаменито випала. Честь і подяка належить ся також оркестрі, що безплатно взяла участь в представленю, а то: панна Анна Амбіцька приграла прехорошо на фортепяні, п. Иосиф Семан, учитель публичних шкіл англійських, на клярнеті, пп. Михайло і Рудольф Янкович на флетах, п. Дмитро Ференц на скрипці. Оркестрою диригував і сам грав на першій скрипці п. В. Савіцький, професор хору і музики.

Гість.

Заклик.

Чи невже ми прокинулись,
Щоб знов лягти спати?
Чи невже ми не чуємо,
Як зове нас мати?
Дожились ми, пане-брате,
До такой години,
Коли рідной неньки заклик
Байдуже дитині.
Коли рідний брат на брата
Скрізь ями копає,
А що далї буде?... Далї?...
Господь його знає.
Вона зве нас вже до зброї,
Зове до роботи,
А ми?...—Дивимось байдуже
На тії турботи.
Схаменіть ся, небораки!
Мерщій прокидайтесь!
Всї до праці! Всї до зброї!
Та швидше збирайтесь!
Подивіть ся ви навколо,
Що робить ся в сьвіті?
Ворогами стали люди
І батьки і діти.
Палять, ріжуть, все руйнують
І у нас і в себе,
А ми дивимось байдуже,
Так неначе й треба.
Нас богацько, та не видно,
Бо всі поховались,
Свого рідного облича
Бідні полякались.
Годі! Буде! Не вернеть ся
Те, що вже пропало.
Воля! Наша бувша воля
І для нас настала!

Літута.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ТЕЙЛОР, ПА. Бр. св. Николая, від. 114, повідомляє всіх своїх членів, що квартальний мітінґ відбудеть ся в неділю, 17. марта б. р., о 2-гій годині пополудни, у П. Куйбіди під числом 538. Просить ся всіх членів, аби явили ся на час, бо будуть важні справи до полагодженя. Контрольна комісія має здати квартальний звіт з доходу і розходу. І пригадуємо всім тим братям, котрі ще не стоять у нашім братстві, що лише сего місяця можуть бути членами нашого братства за $1.00. — Т. Сенчук, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Подаєть ся до відома членам тов-а ім. Тараса Шевченка, від. 61, що квартальний мітінґ відбудеть ся в неділю, 3. марця б. р., о 2-гій годині пополудни, в німецькій гали при улици Мейн. На сей мітінґ взиваєть ся всіх членів, бо є важні справи до полагодженя. Неявившийся член підпадає карі 25 ц., а урядник 50 цнт. — І. Верхоляк, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Михаїла, від. 142, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальний мітінґ відбудеть ся в суботу, 9. марця с. р., в гали під ч. 83 Лівінґстон стр. Початок точно о годині 7-мій вечером. Кождий член обовязаний явити ся безуслівно, бо мають полагодити ся важні справи братства. Контрольна комісія має здати справоздане з доходів і розходів. Довгуючі члени мають вирівнати всї свої залеглости, бо в противнім разі дістануть суспендовані. Неявившийся член заплатить 25 цнт. кари, а урядник 50 цнт. кари. — Ю. Шевчук, предс.; І. Цурчак, кас.; А. Дронжевський, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. „Січові Стрільці", від. 97, подає до відома всім своїм членам, що місячний мітінґ відбудеть ся 6. марця б. р., о годині 7.30 вечером, в парохіяльній гали при Гудсон евеню. Просить ся всіх членів на сей мітінґ появитись. Довжники мають свої залеглости вирівнати, бо в противнім случаю будуть виключені. Будеть ся принимати нових членів до товариства і до У. Н. Союза за половину вступного. — Й. Вишинський, секр.

СТ. ДЖОЗЕФ, МО. Дня 17. марта б. р., о годині 2-гій пополудни відбудеть ся квартальний мітінґ тов-а „Запорожська Січ", від. 355. До полагодженя є важні справи. Окрім сього обговорить ся справу основаня „Дїточого Союза". Тому вимагаєть ся присутности кождого члена. Члени довгуючі мають вирівнати свою залеглість. Притім взиваєть ся членів, аби правильно приходили на мітінґи. — І. Шалко, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЦІКАВИХ КНИЖОК,

які має на складі

КНИГАРНЯ „СВОБОДИ".

І. Про Шевченкові твори. II. Оферма. — Ціна ....20 цнт.
Проти алькоголю. — Ціна ....20 цнт.
Річник „Свободи" з 1915 р.—Ціна 1.50
Руський штукар. 212 гарних штук до забави. — Зміст: Часть I. Забави фізичні і хемічні. Часть II. Штуки з картами. Часть III. Штуки рахункові. Часть IV. Штуки жартібливі. — Ціна ....50 цнт.
Рай і поступ. Написав проф. Михайло Драгоманов. Хто шукає відповідий на неясні релїґійні питаня, той знайде в „Раю і поступі". — Ціна ....40 цнт.
Революція в Росії. — Ціна.......15 цнт.
Розбійник Кармелюк. Історичний роман в 6-ох частях. Незвичайно гарна повість написана великим українським письменником, драматурґом і поетом Михайлом Старицьким. Одна часть коштує 50 цнт. Всї шість разом коштують $2.25
Розмова Поляка з Русином. — Дуже веселий вірш, в котрім Русин висьміває польську пиху. — Ціна ..10 цнт.
Русько-англійський таумач, з котрого можна дуже скоро навчитись анґлійської мови. Сторін 256, тверда оправа. — Ціна ....60 цнт.
Рицар і смерть. — Ціна ....5 цнт.
Різдвяна ніч (з 10 образками). — Ціна ....20 цнт.
Релїґійні віpoвaня стародавних народів. — Зміст: Релїґія Єгиптян. Релїґія Халдейців. Первісна релїґія Індусів. Ісповідники релїґії Брама. Релїґія Будди. Релїґія Перзів. Релїґія Жидів. Релїґія Греків. Релїґія Римлян. — Ціна 20 цт.
Росія й Україна. — Ціна .....15 цнт.
Розмова тверезого пяниці Василя з горівкою. — Ціна ....10 цнт.
Свекруха. — Комедія в 3. діях. — Ціна ....25 цнт.
Сьміх і жарти. — Ціна ......20 цнт.
Словар чужих та не дуже зрозумілих слів. — Ціна ....30 цнт.
Страшна пімста. — Оповідане М. Гоголя з козацьких часів (з многими образками). — Ціна ....20 цнт.
Сорокаті штани і инші веселі оповіданя та вірші. — Ціна ....25 цнт.
Страйк. — Сценїчний образ в трох дїях з житя хлїборобів в Галичині. (Штука для аматорських театрів). — Ціна ....20 цнт.
Серце не навчити і инші оповіданя. Написав Осип Юрій Федькович. — Ціна ....10 цнт.
Сьвітові байки в оповіданях Степана Руданського. — Ціна ....15 цнт.
Сумна казка. Зміст: Сумна казка. — На торзї. — Як пан перехитрив дощ. — Дещо про давних богів. Стогін землї. — Ціна ....10 цнт.
Степові люди. — Оповідане з житя в донських степах. — Ціна ....15 цнт.
Сільські знахорі та баби-шептухи і инші оповіданя. — Народне лїчництво. — Дїти і алькоголь. — Як наші ратують. — Ціна ....20 цнт.
Сьвято весни. — Ворог між нами. — Христос Воскрес. — До часу збанок воду носить (2 ілюстр.). — Тополя (1 ілюстрація). — Мати. — На Великдень. — Старинний звичай. — Дні нашої слави і недолї. — Ціна 20 цнт.
I. Сила і краса, повість. II. Як баба Горбулиха зробила страйк. — Ціна ....25 цнт.
Сільська вчителька, оповідане. — Ціна ....10 цнт.
Тато на заручинах. Міщанська пригода в одній дїї. — Ціна ....10 цнт.
Тарас Шевченко (17 ілюстраций). — Ціна ....20 цнт.
Товариська ворожка, для веселої розривки в кружку знакомих. — Зміст: Вороженє будучности для женщин. Вороженє будучности для мущин. — Ціна ....15 цнт.
Три княжевичі і чарівна птиця. — Ціна ....10 цнт.
Убійники, мельодрама в пяти дїях з одинайцяти відслонах. — Ціна.....35 цнт.
Украдене щастє. Драма з сїльського житя в 5-ох дїях. Написав Іван Франко. — Ціна ....25 цнт.
Українсько-англійський словар, в скіряній оправі. — Ціна $1.00
Українсько-англійський і англійсько-український словар, в гарній скіряній оправі. — Ціна $1.50
Український сьпіваник. Обнимає шість груп: I. Патріотичні і політичні (19 пісень); II. Січові і Сокільські (15 пісень); III. Історичні (15 пісень); IV. Станові: а) козацькі (14 пісень), б) чумацькі (5 пісень), в) бурлацькі (6 пісень), г) опришківські (3 пісні), д) побутові (17 пісень); V. Любовні (62 пісень) і VI. Коломийки (180 пісень). — Ціна ....40 цнт.
Українсько - Англійський Словар. Друге побільшене і поправлене видане. Обнимає 1580 сторін. — Ціна $2.00
Українсько-німецький підручник до науки німецької мови зі словарем. — Ціна ....30 цнт.
Українські пісні, як: патріотичні, січові, любовні, коломийки і думки. — Ціна ....25 цнт.
Хто, з чого жиє? (Розвідка на тлї економічнім). — „Земля рече". — Ціна ....15 цнт.
Чародійні пригоди убогого Омара і султанової дочки Зулїми. — Ціна 20 цнт.
Через кордон. (Цікаві розкази еміґранта). Еміґрант (вірш). — Ціна 15 цнт.
Чи Ваша родина дістане запомогу по Вашій смерти? — Ціна .....20 цнт.
Шерльок Гольмс. Таємничі історії найславнїйшого в сьвіті детектива. Кождий том становить скінчену цїлість.

Том 1. Тайна молодої вдови ....15 цнт.
„ 2. Наречена прокураторка ..15 „
„ 3. Криваві жемчуги ....15 „
„ 4. Злочин в печері гри ....15 „
„ 5. Дочка лихваря ....15 „
„ 6. Коронкова сукня ....15 „
„ 7. Пропащий наречений .....15 „
„ 8. Слїчний нюх кельнера ....15 „
„ 9. Крадїж брилянта ....15 „
„ 10. Убійник женщин ....15 „
„ 11. Остров божевільних ......15 „
„ 12. Фальшівник гроший ......15 „
„ 13. Джентлемен вломник .....15 „
„ 14. Тайна графині Кастельове 15 „
„ 15. Трагедія дївчини ....15 „
„ 16. Чорт зі Семфорд Гіл ......15 „
„ 17. Чудовий Рікардо Санко і син Шіви ....15 „

Шевченко і його Україна. Зміст: Заповіт. — На Шевченковій могилі. — Поклін душі великій. — Тарасови Шевченкови. — Де памятник Тараса? — — Памяти Тараса Шевченка. — Шевченко для свого народа. — Чому кождий Українець і кожда Українка повинні знати житє Тараса Шевченка. — Житє Тараса Шевченка. — Шевченко між народом. — На Тарасовій могилі. — Кирило Методіївське братство. — Виїмки з творів Т. Шевченка. — Заповіт Т. Шевченка в чужих мовах. — Ціна ....15 цнт.
Що то є книжка? — Початки козаччини (з 5 образками). — Козачий кістяк. — Кіндрат Бубленко-Шандрий. — Дні нашої слави і недолї. — Ціна 20 цнт.
Що Іван на тамтім сьвіті бачив. — Ціна ....5 цнт.

"SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

З ТЕАТРАЛЬНОГО ЖИТЯ в Ню Йорку.

Театр Укр. Народного Дому
— відограє —
В СУБОТУ, 2. МАРТА 1918 Р.
в концертовій сали,
217-219 E. 6th St., New York, N. Y.
драму в 4-ох діях І. Тогобочного

„БОРЦІ ЗА МРІЇ"

ОСОБИ:

Соломія Маляренчиха, вдова .... п-на З. Горуцька
Калістарт, 40 років, син Соломії .... п. Н. Сиротенко
Серьога, 27 літ, син Соломії .... п. Ф. Бражник
Антон, 24 літ, син Соломії ... п. В. Чіхрай
Софія, жінка Калістрата .... п-ні А. Мелешко
Ганна, її наймичка .. п-на К. Іваночківна
Никифор Семенович-Лисяк, волосний старшина .... п. М. Мелешко
Василь Петрович Мануйленко, волосний писар .... С. Д.
Охрім Непорочний, босяк .... п. Гр. Шумський
Трохим Кочерга, босяк .... п. Й. Вацлавський
Мусій, сторож при волости ... п. Даценко
Карпо, седянин .... п. Гр. Сіменович
Селяни, соцький, десяцькі і люди.

Початок точно о 8-мій вечером.
Вступ з гетчеком 75, 50 і 35 ц.

ПО ПРЕДСТАВЛЕНЮ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ.
25

ПОЗІР! ДІВЧАТА: ЧУЙНО! ХЛОПЦІ!
При кождій нагоді співайте січові пісні!

Подаємо тут одну з многих січових пісень, яку треба співати на ноту: „Де згода в родині"...

СІЧОВИЙ КЛИЧ.

У Січи! У Січи єднаймось Брати!
Лиш в них кращу долю ми зможем знайти...
2 р.) За правду і волю, за кращую долю
Віддаймо жите!

Наука і праця—се наші мечі!
А правда і воля—се наші кличі!
2 р.) А в правді, в надії, у січовій злуці
Побіда буде!

СПІВАЙТЕ — ТА ПРИХОДІТЬ ВСІ НА

СІЧОВИЙ БАЛЬ

який устроює нюйорська Січ в неділю (тиждень перед постом)
в неділю, дня 3. марта 1918 р.
в концертовій сали Нар. Дому,
217-219 Іст 6. ул., Ню Йорк.

Українська молодіж знає, що найкрасше можна забавитись лише на Січових забавах! Тож не тратьте нагоди!

Початок о годині 6-тій вечером.
МУЗИКА ПЕРВОРЯДНА!
ВСТУП ЛИШЕ 25 ЦЕНТІВ.

Тікети можна набути в „Січовім Базарі", 84 Іст 7-ма улиця або при касі.

За порядок і добру забаву ручить
25-26 СІЧОВА СТАРШИНА.

ДО НЮЙОРСЬКИХ УКРАЇНЦІВ І З ОКОЛИЦІ!

ТОВ. „БОРЦІ ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ"
— устроює —
ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
в річницю свого істнованя,
який відбуде ся
в суботу, дня 2. марця 1918 р.
В LIBERTY HALL,
255-257 E. Houston St., New York.

Вступ від особи 25 цнт., а товариства в комплєті лише 10 цнт. за гетчек.

Початок точно о годині 7-мій вечер.
Музика первоpядна.
ВСТУП ВІД ОСОБИ 25 ЦНТ.

Запрошуємо до як найчисленнійшої участи і вже вперед дякуємо за громадне прибутє. 24-26

Відповідно зі звуком назви Т-ва „Борці Визволеня України", є також і важність задачі, яку т-во се має на цїли, а іменно: 1) Приєднувати до організації український загал; 2) ширити просьвіту поміж українським робітництвом; 3) спомагати себе взаїмно в всїляких випадках. Члени сего товариства платять вкладку 50 цнт. місячно, за се вразї недуги побирають запомогу $6.00 тижнево, а вразї смерти, $100 на похорон. Збори товариства відбувають ся що четвертої недїлї по першім під ч. 217-219 Іст 6-та улиця в Укр. Народнім Домі. На бали будемо приймати нових членів без вступного. Кромі танців і почти любови буде богато і инших гарних забав.

Половина доходу з балю призначена на фонд Визволеня України.

За добру забаву ручить видїл Т-ва „Борці Визволеня України".

ЗЕМЛЯКИ!

В ЧЕТВЕР, 28. ЛЮТОГО 1918
в Народнім Домі
217-219 Іст 6-та ул., Ню Йорк.
відбуде ся
ТОЛОКА
так, КРАЄВА ТОЛОКА
З ТАНЦЯМИ.

Просимо всіх до участи в сій забаві. 25

ПОЗІР! БРУКЛИНСЬКА ГРОМАДО! ПОЗІР!

Заходом аматорського кружка читальні „Просьвіти" в Бруклині, Н. Й.
на загальне жадане відограєсь пораз перший
в неділю, дня 3. марта 1918 р.
в гали церкви Сошествія св. Духа, Норт 5. ул., Бруклин, Н. Й.
драму в 4-ох діях І. А. Тогобочного
МАТИ НАЙМИЧКА

Початок точно о годині 6-ій вечером.
Режісер Роман Гвоздевич.
Ціни місць знижені, по 15 центів.

Тікети набути можна у урядників читальні і кружка аматорського, а в день представленя при касі. 24-25

О як найчисленнійшу участь упрашаєсь.

ЗА КРУЖОК АМАТОРСЬКИЙ:
Йосиф Шешоран, предс.;
Іван Гунька, секр.;
В. Данчевський, касієр.

Українське републиканське сьвято.

З приводу проголошеня України републикою Манджурська Окружна Рада в Харбінї улаштувала в неділю, 23. грудня 1917, великий вечір, який і відбув ся в Зелїзничім Зібраню.

Щось надзвичайного, величного було на тім сьвяті.

Поверх тисячна скількість публики битком наповнювала театральну салю, хори і навіть коритар. Урочисто визирали облича зібравших ся... Почувала ся якась сьвяточна таємність.

І дійсно.

Десь коло 3-тої години перед закритою сценою в салї біля аналоя зявили ся члени Ради, представники від ріжних орґанізацій, націй та партій Харбіна, українська сотня під орудою осавула Твардовського і духовенство. Серед завмершої салї почало ся богослужене. Серед радних нерухомо вилискував шовковий прапор з портретом Шевченка — се дар Українського Клюбу в Харбінї українській сотнї, який мало ся посьвятити.

Гучно, з траґічним висловом лунали серед салї слова сьвященика і діякона, художно-торжественно співав хор; глибоко, сердечно молила ся більшість публики. Серед натовпу тривала якась маґнетична побожність.

Аж ось почало ся посьвячене прапора і сьвященством з головою Українського Клюбу д. Машином, урочисто було передано на руки представникови, прапорщикови з курінем сотнї їх рідний блакитний прапор, які горячо кляли ся службою на вірність Україні...

Навкруги все оніміло... Уявляло ся, що се не тут серед харбінського громадянства дієть ся, а там десь в минувшости України. Перед образом пробігали історичні малюнки і дума за думкою переносилась до колишних сьвят борців за Україну.

Не можна було втримати ся спокійно, дивлючись на все те. Серце хотіло вискочити від невимовної радости і непоясненимого щастя, а сльози мимоволї лили ся з очий.

Далї не можна було дивити ся і почувати. Почуте було повне щастя і гадало ся, що розум замлів...

З передачею прапора була сказана українською мовою промова сьвящеником о. Пекарським, від теплоти якої хотїлось і самому переняти ся на мить в той чар проголошування вірованости.

Молебень скінчив ся і публика почала сїдати на стільцях аби перекинути свій зір на сцену, яка мала зараз відкрити ся.

А в двері з коритаря все прибувало й прибувало народу.. Виявилась велика скупченість біля дверий; кождому хотїло ся бачити, що там буде на сценї.

Аж ось завіса підняла ся і перед глядачами виявив ся чарівний малюнок. Посеред сцени, убраний ґірляндами та національним строєм, красував ся величезного розміру гербовий екран України, який через змальовані предмети під низом — як серп, молот, крам, сніп хлїба і т. п. — уявляв собою знамена людського розвою і синоніму братерства. Змальовані 9 українських гербів по числї округів, з десятим січовим, і прикрашені запорожським блакитним прапором, з золотим хрестом з місяцем своєю симетрією і художною красою приваблювали до себе очи глядачів, а напись поверх екрана (полотна) „Українська Федеративна Република" своїм нїмим виразом казала все, що то значило.

Зпереду екрана півкругом стояв великий хор Українського Клюбу під орудою Є. Кукурузи, який своїм національним убранем ласкав погляд авдиторії.

Ліворуч від глядачів, убраний національними оздобами, велично дивив ся на зібравший ся нарід бюст Тараса. В підніжу його педесталу сиділи в національнім убраню діти харбінської української школи.

Все те в цілости уявляло собою щось надзвичайне і зачаровувало публику.

„Ще не вмерла Україна"! — гукнув хор і наповнив салю красою згуку, глибокостию змісту і напруженим підемом. Проспівавши гимн, хор занїмів і на катедру вийшов голова Окружної Ради, І. Мозолевський. Він тримав в руцї універзал Центральної Ради про проголошене України републикою.

„Народе український і всї народи України!" — почав читати голова і голос його гучно почав лунати по салї. — „Від нинї Україна стає Українською Народною Републикою" — вигукує твердо і гордо голова Ради, але від зворушеня його голос переходить в замішку і далї він вже читає універзал в пониженім тонї. Тисяча слухачів ловить кожде слово оповістителя; вся саля переняла ся в слух. Він скінчив і зворушений, щасливий сходить з катедри.

„Слава"! — залунало серед салї... „Слава"! — підхопив хор і велично сим закінчив читане універзалу.

Далї читаєть ся відозва до громадян про вибори до Українських Установчих Зборів, а потім по черзї виступають промовцї.

Перший говорив голова Ради, д. Мозолевський; далї представники від Українців з Америки, делеґати до Центральної Ради, В. Білинський і Ол. Досьвітний, а далї від української школи виконавчого комітету, зелїзничого союза, Поляків, сіонїтської орґанізації, еврейської громади, козацької орґанізації, редакції „Желѣзнодорожник", гуртка учеників середних шкіл, каторжан революціонерів, учительської спілки та Українського Клюбу.

Після сього Рада старшин, українська сотня, представники від партій і орґанізацій і публика були запрошені в бокову салю, де на довгих столах чекало вже шампанське.

По братерськи звучали тоасти серед півтисячних гостий: почувала ся велика симпатія і приязнь серед усїх партій і орґанізацій. І тут тоасти націоналїстів Грузинів імпонували з тоастами соц.-революціонерів і инших партій і орґанізацій. Дружно після кождого тоасту гремїло серед салї „Слава", а орхестра під орудою д. Кобеяцького кождий раз вигравала відповідні мельодії. Бажали всї розцьвіту українському народови, прекрасного розвою, демократичного устрою... Пили за загальний добробут усїх націй Росії і Славян, за американський український нарід і за всїх, скрізь сущих Українців. А в салї під той час ішов збір на фонд Української Окружної Ради від продажи програм, на цовку видрукуваних універзалів і т. п.

Далї йшов другий віддїл — концерт. Хор, як завше, чудово виконав кантату „Україна", яка могутною красою згуків зачарувала всю авдиторію. Далї йшла декламація д. Бровка; гарний дует „Коли розлучають ся двоє" в виконаню Каплунової і Суркінoї, сольо Каплунової, а відтак п. Олеся Радіонова і д. Порубець виконали чудово і художно-пластично український гопак. Закінчив сьвято хор співом з опери „Утоплена" і „Заповітом".

Дуже богато допомогли в утвореню такого прекрасного, історичної ваги, сьвята д-ка Мозолевська, д-ки О. і Н. Романюти, Москаленко і п. О. Радіонова, яка намалювала портрет Шевченка на прапорі для української сотнї. Д-й Журавель не жалував нї працї нї матеріяльних засобів до утвореня сьвята з економічного боку.

Взагалї всї Українцї і чужинцї докладали своїх сил в допомозї Окр. Радї виконати найкрасше величезне для українського народу сьвято. Величність же його дала змогу щесоткам заблудших синів України привернути ся до свого рідного.

З великим задоволенем розходили ся всї присутні, несучи з собою гарні враженя від того, що бачили, чули й пережили на сьвяті.

О. Д.

(„Засів").

ПОЗІР АКРОН І ОКОЛИЦЯ!

ДРАМАТИЧНО-СПІВАЦЬКЕ ТОВ. „БОЯН" В АКРОН, ОГАЙО
відограє пораз перший представлене
„НАСТОЯЩІ"
получене зі співами деклямаціями
в неділю, дня 3. марта 1918 р.
в гали церковній при Вашінґтон і Абель улиць.

Початок о годині 6-ій вечер.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Борович .... п. Іл. Гурин
Боровичка .... п-ні М. Сироїд
Дівчина, сусїда .... п-на А. Данчак
Син Боровича .... п. Вл. Поливка
Лесько, слуга .... п. Теод. Гурин
Мошко Пявкес, монольоґ .... п. В. Чайковський

Декламації і співи шкільних дітий.
Режісер і дірігент Пр. Мончак.
ВСТУП 35, 25 і 10 ЦЕНТІВ.

Родимці, явіть ся як один на сїм представленю а увеселитесь до несхочу. Не треба Вам хвалити, бо Ви самі знаєте, що наші аматори все Вас розвеселять і розсьміють.

Дохід на нашу гр.-католицьку церков.
25 КОМІТЕТ „БОЯНА".

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ В ВІЛКСБЕРІ І ОКОЛИЦІ!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО ТОВ. „СІЧ"
відограєсь пораз перший велике представленє, драма в 4-ох діях а 5-тьох відслонах
„БОНДАРІВНА"
в неділю, дня 3. марця 1918 р.
в гали церковній, 635 Норт Рівер стр.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Староста .... п. В. Сенюк
Чеслав Герцель, шляхтич .. п. М. Захарків
Бондар, старий козак ..... п. П. Корнова
Тетяна, його дочка .... п-ні А. Лавна
Марія, господиня у Бондаря .... п-ні М. Корнова
Тарас, Запорожець .... п. С. Ковальський
Денис, парубок .... п. П. Лавний
Оксана, дівчина .... п-ні З. Сенюк
І. Запорожець .... п. М. Дубеліч
II. Запорожець .... п. М. Надїльний
І. Чоловік .... п. П. Захарків
II. Чоловік .... п. В. Левко
І. Наймит .... п. І. Ходак
II. Наймит .... п. І. Капустинський
Мордохай, жид арендар .... п. І. Мельник

Режісер п. Л. Кушнір.
Початок точно о годині 7-ій вечер.
Цїни місць: 50, 35 і 10 цнт. для дітий.

Отсе представлене є дуже красне, потчаюче і цікаве, а в нашій околици дуже мало знане. Щоби звеличати память колишнього нашого славного козацтва, просить ся до як найбільшої участи всїх Українців. — КОМІТЕТ. 25

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ В ДІТРОЙТ І ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ ТОВ. ІМ. М. СІЧИНСЬКОГО
від. 146 У. Н. Союза
— устроює —
в неділю, дня 3. марця с. р.
о 7-мій годині вечером
ВЕЧЕРОК СЬМІХУ
а опісля наступлять танцї до пізної ночи в Українськім Народнім Домі, ч. 84 Ґрейлінґ стр., Гамтрамк, Міш.

Вступ від мущин 35 центів, а женщини 25 центів.

Високоповажані Родимці, приходіть, бо піст збдижаєть ся, а гуляти не будемо. Користайте з нагоди.

За добру забаву ручить
24-25 КОМІТЕТ.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Викидають чужинців з армії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 27, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

157 жовнірів, головно німецьких і австрійських підданих, усунено з табору Ґрін в Шарльот, Норт Королайна. Деякі з них будуть інтерновані, а деякі будуть придїлені до тих війск, які не є призначені до служби за морем. Деякі з них вже давно служать при війску, а прочі недавно асентировані.

Капітан в американській армії не хотів воювати з Німцями; дістав 25 літ арешту.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 27, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Віскові круги є сильно стурбовані зрадою Давида А. Ґенкеса, капітана в американській армії, якого усунено з його становища і заслано на 25 літ тяжких робіт за се, що він відмовив ся воювати Німців. Його привезено з Франції під конвоєм в падолисті минувшого року наслідком його заяви, що він волів би уступити зі свого становища нїж воювати проти ворога, в жилах котрого пливе тасама кров, що й у нього. З Вашінґтону доносять, що Генкес, мимотого що був капітаном в американсськiй армії, був у тісних зносинах з німецькими аґентами і давав жертви на фонд пропаґанди ґрафа Бернсторфа, бувшого німецького амбасадора у Вашінґтоні. Він (Генкес) був явним пацифістом і перед вступленем Злучених Держав до війни був за миром за всяку ціну. Коли його припроваджено з Франції і позволено зателєфонувати до своєї жінки, він наказував їй спалити всї його папери. Зараз власти перешукали його дім і знайшли кілька паперів, які вказують, що Генкес був у зносинах з Бернсторфом і давав гроші на німецькі, австрійські і турецькі фонди, а також брав діяльну участь у ворожій пропаґанді. Родинне мешканє Генкеса находить ся у стейті Вісконзін. В американській армії він служив уже 20 літ.

Заповідає суспільну революцію в Злучених Державах.

Едвард Росс, предсїдатель американського соціольоґічного товариства і професор суспільних наук у Вісконзінськім університетї, щойно повернувший з Росії, заявив, що коли Злучені Держави не переведуть у себе суспільної еволюції, то за 15 або 20 літ тут наступить страшна суспільна революція, початок і жорстокість котрої ми бачимо нинї в Росії.

По сїй війнї наступить расова війна.

Епископ Джеймс Бешфорд, американський місіонар в Хінах, який недавно повернув до Ню Йорку, заявив, що зараз по сїй війнї наступить друга війна, війна расова. Біла раса розпічне війну з расами жовтою і чорною; жовта раса буде бороти ся з білою і чорною, а чорна раса буде воювати з білою і жовтою. Сей конфлікт рас, каже він, можна буде усунути лише місіонарською роботою. Він сказав також, що упадок Росії треба завдячити лише слабосильности тамошної церкви.

Не годить ся на пропозицію Тафта в справі „Союза Держав".

Альваро Кавалькан, провідник бразилійських інтернаціоналістів, відкинув пропозицію бувшого президента Злучених Держав, Віліяма Говарда Тафта, щоби алїянти і їх прихильники заснували „Союз Держав". Він каже, що основанє такого „союза" є можливе аж по війні, коли державні і міждержавні закони приймуть нову форму.

Заграниична торговля Злучених Держав.

Від 1. липня 1917 до 31. січня 1918 року заграниична торговля Злучених Держав досягнула суми 5.082,000.000 долярів. З того на вивіз товарів за границю припадає 3.448,000.000 долярів, а на ввіз товарів із заграниці до Злучених Держав припадає 1.634,000.000 долярів. Золота ввезено за 78,694.000 долярів, а вивезено за 41,186.000 долярів. Срібла ввезено за 41,186.000 долярів, а вивезено за 52,032.000 долярів. — Сї цифри виказають, що від 1. липня 1917 до 31. січня 1918 року ввіз товарів із заграниці до Злучених Держав збільшив ся на 286,000.000 долярів, а вивіз зі Злучених Держав за границю зменьшив ся о 186,000.000 долярів в порівнаню з періодом від 1. лютого до 30. червня 1917 року.

Продукція мягкого угля в січни.

В січни 1918 року в Злучених Державах видобуто 42,-727.000 тон мягкого угля. Пересічна денна продукція виносила 1,643.000 тон. Сї цифри виказують, що продукція мягкого угля упала в однім місяци о 5,000.000 тон, а винують за се міністерство зелїзниць, яке не запобігло бракови зелїзничих возів.

Автомобілї Форда дорожіють.

Заряд фабрики автомобілів Форда сповіщає, що в короткім часі ціна на дрібній продажи автомобілів сеї фірми підскочить о 25%.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Конґрес австрійських Українців.

Львівська телеґрама з 19. січня б. р. до швайцарської „Нае Цірхер Цайтунг" доносить, що в найблизших днях у Львові має відбути ся конґрес українських провідників всіх партійних напрямів при співучасти українських членів галицького сойму, палати послів і палати панів австрійського парляменту. Порядок нарад конґресу: 1. — Українська Народна Република; 2. — Ревізія політичних програм; 3. — Австрійська Україна і мир.

Большевики воюють з Україною, щоби її назад прилучити до Росії.

Коли на повнім засїданю мирової делєґації у Берестю Литовськім в пятницю (1. лютого 1918 р.) Лев Троцький, большевицький міністер заграничних справ, заявив, що Українська Центральна Рада не має права заступати Україну на мирових переговорах, бо її не признав Савет Рабочих і Салдатських Депутатів у Харкові, Олександер Севрюк, предсїдатель української делєґації, заявив:

„Шановні Збори! — Арґумент пана Троцького, що делєґація Української Центральної Ради не має права заступати Україну на мирових переговорах, бо її не признав екзекутивний комітет у Харкові, не є переконуючий. На тій основі російська делєґація повинна також зложити свою власть, бо Молдавія, кримські Татари; козаки, Кавказці і Сибір не признають її і не мають у ній свого представництвва".

Дальше Троцький заявив, що Українська Центральна Рада відказала ся вступити до російської федеративної републики. Тоді український делєґат Любинський заатакував большевиків, кажучи, що вони (большевики) не симпатизують з федеративними ідеалами, і право самовизначеня народів проголосили лише тому, щоби більше сьміло обороняти свої практичні средства. Їх голосні заяви про цілковиту свободу російських народів були лише грубо демагоґічним викрутом. Большевицьке правительство, яке розігнало установчі збори і опираєть ся на баґнетах наемників-рабів, ніколи не може згодити ся на самовизначенє.

Кацапи в Ростові над Доном повисли в повітрю...

Ростівський „Призывъ", „орґан галицьких кацапів на Україні" пише про перепись в Ростові над Доном і про те нещастє, яке стрінуло „галицкихъ русскихъ" підчас переписи. Вступ подаємо в цілости так, як подав його американський „Свѣтъ": — „Дня 8. жовтня 1917 року — пише „Призывъ" — відбула ся в Ростові над Доном перепись населеня. На переписних бланкетах є, між иншими, також такий параграф: „Національність або народність", а для козаків „приналежність до козацького стану". Тяжко зрозуміти, як можна приналежність до стану ставити і порівнувати з національностию. Але ще тяжше представити собі знищене в Ростові над Доном русскої національности. Ті, що переводять перепись, признають всі національности, крім русскої. Русскої національности в Ростові не узнаєть ся. Ви можете назвати себе як хочете, але русским не маєте права себе назвати. Коли ви настоюєте на тім, що ви русского походженя, що ви все почували, признавали і називали себе русским, переписчик кладе в параґраф „національність", що ви Великорос. Ви протестуєте проти вставленя у Великороси і тоді переписчик заміняє вас в Українця. Даремні ваші предcтавлюваня, твердженя, вговорюваня, поученя, ваше зачудованє і невдоволенє. Переписчики заявляють: „Наш інструктор русскої національности не признає. Він знає лише Великоросів і Українців і не позволяє инакше означувати національність мешканців Ростова над Доном, які уважають себе за русских. Бляанкетів із зазначеном „русскої" національности він не має і „русску" національність він каже справляти на великоруську або українську, як треба". Інструктором для перепроваджения переписи, який дає переписчикам такі прикази, є Петренко."

Дальше говорить ся, що кацапи не записували ся за Великоросів (Москалів), бо по московськи не вміють говорити. Виходить, що мусїли записати ся за Українців.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Хто такий Муравєв.

Нюйорське „Русское Слово" (ч. 1854, з 21. лютого 1918.) пише: Полковник Муравєв командував большевицькими війсками, які обманом і зрадою побідили віддїли Керенського під Ґатчиною в перших днях большевицького повстаня. Нинї він провадить большевицькі війска проти Українців. Він здобув Київ і обагрив улиці старинного міста потоками крови, затамувавши їх тисячами трупів. Хто-ж він є, той вожд большевицьких башибужуків? Ми знаємо, що в днях царського режіму він був приставом. Чим же він був по революції? Відповідь на се питанє ми находимо в ґазеті „Другъ Народа" (давнійший „День"), яка пише: „Ще кілька днів перед повстанєм Муравєв заявляв членам комітету журналїстів у Зимовій Палатї, що їде на фронт орґанізувати віддїл для здавленя большевиків. По большевиків Муравєв часто і много говорив з представниками комітету журналїстів у Зимовій Палатї. За кождим разом він про них висловлював ся такими словами, які можуть бути поміщені в ґазетах тільки при большевицькій свободі слова і лише в їх орґанах. Послідний раз, коли він заявив журналїстам, що їде на фронт орґанізувати віддїл проти большевиків, він буквально заявив: „Сю сволоч можна розігнати одним батальоном". Всьо се діяло ся лише кілька днів перед повстанєм і перед іменованєм Муравєва „головнокомандуючим для оборони Петроґраду".

Ґенерал Кусманек у Відни.

Ґенерал Герман фон Кусманек, командант австрійського ґарнізону, котрий боронив галицьку твердиню Перемишль, яка упала в руки російських війск в марті 1915 року, прибув уже до Відня по трох лїтах російського полону.

Самовбийство німецького великого князя.

Адольф Фрідріх, володар великого німецького князївства Меклембурґ-Штреліц, поповнив самовбийство. Його найдено неживого в озері, з раною від револьверової кулї в грудях. Адольф Фрідріх числив 36 лїт житя; на трон вступив в 1914 роцї. — Велике князївство Меклембурґ-Штреліц займає 1.052 квадратових миль простору; належить до німецького цісарства.

Вступ анґлїйським ґазетам до Німеччини дозволений.

Німецьке правительство дозволило привозити до Німеччини часописи з Анґлїї, Франції, Італїї, а навіть з Америки.

140.000 робітників у фабриках Крупа.

Заряд амуніційних фабрик Крупа (в Німеччині) сповістив, що з кінцем січня 1918 року у його фабриках працює 140.000 людий: 110.000 мущин і 30.000 женщин.

10.000 жертв землетрясеня в Хінах.

Около 10.000 людий стратило своє житє наслідком страшного землетрясеня в провінції Амой, в Хінах.

Відкрито нову зьвізду.

З Копенгаґи доносять, що члени тамошної обсерваторії відкрили нову зьвізду, знану під іменем „Нова".

Читайте українські книжки і ґазети бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

Родимці! Читайте „Свободу" і приєднуйте для неї якнайбільше передплатників.